

3. *Дмитрієнко М. Ф.* 80-річчя від дня народження О. М. Апанович / М. Ф. Дмитрієнко // Укр. іст. журн. – 1999. – № 5. – С.70–86.

4. *Дмитрієнко М. Ф.* Жіночий портрет в історичному інтер'єрі / М. Ф. Дмитрієнко // Дія українського середньовіччя. Козацька доба : зб. наук. пр. на пошану історика – лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка Олени Михайлівни Апанович. У 2-х ч. – К., 1995. – Ч. 1. – С. 5–28.

ЗАБУТІ ІМЕНА ГЕОЛОГІВ УКРАЇНИ

Лісковець С.М.

Луцький національний технічний університет (м. Луцьк)

Сьогодні історія нашої держави привертає велику увагу громадськості і відкриває незнані сторінки минулого. Багато вчених України були вимушені покидати рідну землю і працювати на теренах інших держав, тим самим викресливши себе і історії Батьківщини. Вчені геологи не виключення серед такого наукового здобутку нашої держави.

Один з основоположників геології України, дійсний член Української і Білоруської академії наук та НТШ Павло Аполлонович Тутковський (1.03.1858 – 3.06.1930 рр.) народився в с. Липовці, Вінницької обл., в родині службовця. Навчався на природничому відділенні фізико-математичного факультету Київського університету, але був виключений за участь у студентському заколоті. Працював консерватором мінералогічного і геологічного кабінету, був почесним членом Київського товариства природознавців, дійсним членом Петербурзького мінералогічного товариства, членом Бельгійського товариства геології і палеонтології в Брюсселі. У 1895 р. подав свій проект водопостачання Києва артезіанською водою. Згодом відкрив артезіанські води і карстові явища на Волині і в Білорусії. Довгий час вчений викладав природознавство, географію та фізику. 1911 р. П. Тутковський захистив докторську та отримав вчений ступінь доктора мінералогії і геології. Згоном він голова Сільськогосподарського комітету України, науково-дослідної кафедри геології. Вчений створив Геологічний музей в Києві. Автор понад тисячі наукових праць.

Ще одна забута постать доктора геологічних наук, професора Федора Остаповича Лисенка (7.06.1887 – 26.08.1937 рр.), який народився в м. Бердянську. Після закінчення в 1906 році гімназії, відмінник вступає до найбільш престижного того часу гірничого інституту в Санкт-Петербурзі, проте був виключений на четвертому курсі за участь у революційній діяльності. Молодий вчений виїхав до Томська, де й закінчив з відзнакою Томський гірничий інститут. В часи революції повернувся до України. У 1918 р. разом з І. Огієнком брав активну участь у створенні університету в Кам'янці-Подільському. Пізніше працював у щойно створеному Українському науково-дослідному геологічному інституті під керівництвом академіка Павла Тутковського. Але в 1937 р. був заарештований співробітниками НКВС і засуджений до розстрілу.

Іван Олександрович Олексинин (1.09.1901 – 19.12.1987 рр.) український

природодослідник, професор Бостонського університету. Народився в с. Хренів Кам'яно-Струмилівського повіту на Львівщині, у селянській родині. Початкову освіту здобував у рідному селі і сусідньому Дідиліві. В Українській Галицькій Армії дослужився до хорунжого і в 1920 р., повернувшись із табору інвертованих, продовжив навчання гімназії Тернополя. Через чотири роки вступив до Львівського університету. Під час навчання особливу увагу приділяв вивченню географії та природничим наукам. Після закінчення працював у гімназіях Тернополя, Львову. Плідно займався науковою діяльністю, публікував наукові праці, як результат захист дисертації на тему: «Розміщення та стратиграфія міоценових відкладів Північного Поділля та Північної Волині». Під час німецької окупації викладав у Політехніці та працював у Першій Українській гімназії. У 1944 р. виїхав до Австрії, викладав у Гірничій високій школі Геологічного інституту у Леобені, працював професором у Граці. У Зальцбурзі організував приватну Українську гімназію. В 1949 р., в університеті Леопольда-Франца (Австрія), І. Олексинин захистив докторську дисертацію. Переїхавши до США, працював у відділі бактеріології (Медичний коледж ім. Джефферсона), а після публікації своїх наукових результатів про молюсків став професором геології у Бостонському університеті. До плеяди відомих вчених його вивела монографія щодо вивчення викопної флори (1982 р.). Олексинин І. був дійсним членом НТШ з 1950 р., членом Пенсильванської академії наук, членом Американської асоціації прикладних наук, членом Геологічного товариства Америки, членом Почесного товариства «Сігма Ксі».

Ще одне з маловідомих імен геолога західного регіону також було несправедливо забуте, це Юрій Полянський (6.03.1892 – 19.07.1975 рр.). Народився відомий геолог, географ, археолог на Львівщині в с. Жовтанці, в сім'ї священика. Після закінчення школи у м. Ярославі (тепер Польща) навчався на філософському факультеті у Віденському та Львівському університеті. В 1918 р. готував здійснення Листопадового здвигу та проголошення УНР, учасник листопадових боїв за Львів у складі Української Галицької армії. Ю. Полянський працював вчителем у Першій Академічній гімназії Львова, а в 1928 році став директором природничого відділу музею НТШ. За рік склав три листи геологічної карти у масштабі 1:100000. Працював у гімназії та Львівському університеті та плідно займався географією. В 1945 р. виїхав до Баварії, згодом Мюнхен, а потім Аргентина. 1956 р. став професором Аргентинського університету, а згодом і академіком Академії наук Аргентини.

Список плеяди вчених геологів дуже великий і ми повинні їх знати, а забуті або маловідомі вчені заслуговують на повернення.